

Broj: 01-23.1-327-36/26.
Sarajevo, 03.02.2026. godine

Bosna i Hercegovina
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO:	01-02-2026		
Organizaciona jedinica	Magistaciona jedinica	Redni broj	Broj priloga
01-50-1-15-33/25	2062/25	2062-2/25	

**PREDMET: Detaljna analiza dokumenta Program reformi
Bosne i Hercegovine-dostavlja se**

**VEZA: Postupanje po zaključcima (točka 4.) s 33. sjednice Zastupničkog doma PS BiH,
održane 27. 11. 2025., broj: 01-50-1-15-33/25, veza: 01-50-1-2062/25, te
zaključku s 100. sjednice Vijeća ministara BiH, održane 26. 01. 2026.**

Poštovani,

u privitku dostavljamo traženi materijal, u skladu sa zaključcima (točka 4.) 33. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održane 27. 11. 2025. godine (broj: 01-50-1-15-33/25, veza: 01-50-1-2062/25 od 27. 11. 2025. godine), kao i zaključkom 100. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 26. 01. 2026. godine.

S tim u vezi, u privitku dostavljamo dokument **Detaljna analiza dokumenta Programa reformi Bosne i Hercegovine**, sukladno zahtjevu sadržanom u točki 4. navedenih zaključaka.

Stojimo na raspolaganju za sve dodatne informacije i pojašnjenja.

S poštovanjem,

Privitak:
-kao u tekstu

Dostavljeno:
-Naslov
-a/a

cc. Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

DIREKTOR
Zoran Zeljko

01/03
Helen G. M.
Dini B.

Broj: 05-07-1-92-31/26
Sarajevo, 27. 1. 2026. godine

PREMIJENO 9.2.26.

Opis posla	Broj posla	Redni broj	Broj priloga
01/03	01-3	63-3/26	

31

DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE VIJEĆA MINISTARA BiH
- n/r direktoru -
Maršala Tita 9a, 71000 Sarajevo

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 100. sjednici održanoj 26. 1. 2026. godine, razmotrilo je Detaljnu analizu dokumenta Program reformi Bosne i Hercegovine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Detaljna analiza dokumenta Program reformi Bosne i Hercegovine;
- zadužuje se Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine da Detaljnu analizu dokumenta Program reformi Bosne i Hercegovine dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-06-86/26
- a/a

**GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH**
mr. Robert Vidović

DETALJNA ANALIZA DOKUMENTA PROGRAMA REFORMI BOSNE I HERCEGOVINE

Sažetak

Analiza je izrađena je na zahtjev Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i sukladno točki 4. zaključaka 33. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, kojom se traži detaljna analiza dokumenta Programa reformi Bosne i Hercegovine. Analiza obuhvaća sve pojedinačne cjeline dokumenta, uključujući potrebne korake za provedbu reformi, planirane aktivnosti i ciljeve Programa reformi.

Cilj analize je pružiti informaciju donositeljima odluka o sadržini dokumenta, prioritetima i operativnim koracima potrebnim za njegovu provedbu, uz naglasak na povezanost reformi s EU integracijama, održivim gospodarskim rastom i jačanjem institucija.

Analiza prati strukturu Reformske agende BiH 2024–2027, pruža pregled indikativnih reformi i reformskih koraka te osigurava temelj za donositelje odluka o potrebnim operativnim koracima za upravljanje provedbom, a koji uključuju: uspostavu koordinacijske platforme (policy board) za provedbu Agende, integraciju reformskih koraka u proračunske cikluse i obvezne razvojne planove institucija svih razina vlasti i osiguranje mehanizama međuinstitucionalne suradnje (država, entiteti, Brčko distrikt i županije).

1. Uvodne informacije o Planu rasta EU za Zapadni Balkan i Instrumentu EU za reforme i rast 2024-2027

Reformska agenda Bosne i Hercegovine 2024-2027 (RA) je dokument koji predstavlja zajednički dogovor svih razina vlasti u BiH o ključnim ekonomskim i socijalnim reformama koje trebamo provesti da bi svi u Bosni i Hercegovini imali konkretnu korist – bolje javne usluge, brži gospodarski rast i veće šanse za zapošljavanje te kako bi se ubrzao europski put Bosne i Hercegovine. RA je ujedno i i provedbeni dokument Instrumenta za reforme i rast u okviru Plana rasta EU za Zapadni Balkan.

Europska komisija (EK) je usvojila Plan rasta krajem 2023. godine. Očekivanja su bila da će reforme i financijska podrška EU imati pozitivan efekt na ekonomski rast država kandidata. Plan rasta je predvidio kombinaciju bespovratnih sredstava i povoljnih kredita u ukupnom iznosu od 6 milijardi eura za period 2024-2027, pri čemu je za BiH planirana alokacija od 976,6 mil. od čega 454,3 miliona eura ili 46,52% čine Loans Trasury, a 242 milijuna eura (WBIF loans-povoljni krediti) i 280,3 milijuna eura (WBIF grantovi) odnosno implementutani kroz kroz mehanizam Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (engl. WBIF).

Instrument za reforme i rast (EK, 2024.) predviđa i da se od ukupnog iznosa 7% sredstava može dodijeliti na početku provedbe Plana rasta kao predfinanciranje, a ostatak u šest polugodišnjih tranši potpore, u ovisnosti od stupnja realizacije planiranih reformi. Sredstva koja će biti dostupna Bosni i Hercegovini uvjetovana su implementacijom reformskih koraka sadržanih u Reformskoj agendi, zbog čega je ovaj dokument važan za ekonomski razvitak Bosne i Hercegovine, kao i za ubrzanje europskog puta.

2. Proces pripreme Reformske agenda u Bosni i Hercegovini

Proces izrade Reformske agende u Bosni i Hercegovini započeo je ubrzo nakon što je Europska komisija donijela novi Plan rasta EU za Zapadni Balkan.

Odlukom Vijeća ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 8/24), uspostavljen je Radni tim (u daljnjem tekstu RT) zadužen za izradu dokumenta. Tim je brojao 22 člana – visoko pozicioniranih imenovanih osoba i državnih službenika svih razina vlasti. Sve odluke unutar RT donosile su se isključivo konsenzusom članova, što se u praksi pokazalo kao prepreka za napredak u izradi i usuglašavanju dokumenta. Od Bosne i Hercegovine u početnoj fazi, EK je zahtijevala službenu predaju dokumenta Reformske agende zajedno s Listom reformi.

Administrativno-tehničko tijelo Radnog tima, zaduženo za proces bila je Direkcija za ekonomsko planiranje (u daljnjem tekstu Direkcija), Direkcija je ove poslove obavljala u suradnji s nadležnim institucijama svih razina vlasti i uz tehničku i uz suradnju s Europskom komisijom i Delegacijom Europske unije u Bosni i Hercegovini.

U suradnji s Europskom komisijom, Delegacijom EU u BiH, u okviru RT, članovi su najprije identificirali prioritetna područja politika u okviru kojih su dalje definirane reformske mjere i pripadajući set kvalitativnih i kvantitativnih koraka koje je potrebno implementirati u odgovarajućim rokovima. Nakon više održanih sjednica, radno-konzultativnih sastanaka i dogovora s EK, članovi RT nisu uspjeli postići konsenzus vezano za dvije reforme koje se tiču ustavnog suda te prava konkurencije i državne pomoći. Bez obzira na ova neslaganja, u okviru RT u BiH i uz suradnju s EK, nastavljen je rad na izradi i usuglašavanju teksta dokumenta RA.

Sukladno regulativi Europske unije, koja propisuje da implementacija Instrumenta za reforme i rast mora biti temeljena na Reformskim agendama pripremljenim kroz sveobuhvatan konzultativni proces, 24. jula 2024. godine organizirane su prve Javne konsultacije u vezi s prijedlogom reformskih mjera i koraka u Sarajevu u prostorijama Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine. Ovo je bio prvi dio planiranih javnih konzultacija. Konzultacije su provedene s poslovnom zajednicom, civilnim društvom i akademskom zajednicom. Putem komore BiH pozvano je 2000 predstavnika poslovnog sektora, a sudjelovalo je njih 28. Istodobno, putem *mailing* liste Centra za promociju civilnog društva upućen je poziv na 250 organizacija i 10 sveučilišta, a odazvalo se 22 predstavnika. Zaključci i preporuke iz tih konzultacija uzeti su u obzir pri daljnjoj pripremi dokumenta. Drugi krug konzultacija održan je putem radno-konzultativnih sastanaka koji su za cilj imali usuglašavanje dokumenta RA. Održano je sedam ovakvih sastanaka s oko 350 sudionika, svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Planirano je da se treći krug javnih konzultacija, u obliku e-konzultacija, održi nakon tehničkog usuglašavanja narativnog dijela dokumenta, čime će se omogućiti širi uvid javnosti i dodatna razmjena mišljenja.

Direkcija je, u više navrata i uz konzultacije s Europskom komisijom i njenim direktoratima dostavljala unaprijedene radne verzije prijedloga liste osnovnih reformskih mjera i koraka za njihovu implementaciju kao i teksta RA, na konzultacije i dalje usuglašavanje Radnom timu. Nažalost, prijedlog Liste osnovnih reformskih mjera i koraka kao i dokument Reformske agende nije dobio konsenzus svih članova RT kako je definirano Odlukom o uspostavi RT. Rad na usuglašavanju dokumenta je krajem lipnja, 2025. godine, Zaključkom Vijeća ministara Bosne i

Hercegovine nastavljen na razini institucija Vijeća ministara BiH. Vijeće ministara BiH održalo je izvanrednu sjednicu 27. lipnja 2025. godine, na kojoj je usvojilo Nacrt Liste reformi i Nacrt Reformske agende s pristiglim komentarima te zadužilo nadležna ministarstva da, u suradnji s institucijama drugih razina vlasti, nastave aktivnosti na usuglašavanju komentara. Rok za dostavu usuglašenog nacrtu dokumenta određen je na 45 dana (11.kolovoz).

U periodu zadatom Zaključkom VM BiH, nadležne institucije su, obradile preko 772 komentara i predložile tekst koji je moguće dostaviti na dalje postupanje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Svi dokumenti su upućeni u proceduru Vijeću ministara Bosne i Hercegovine u zadanom roku.

Finalni dokument Reformske agende Bosne i Hercegovine za Instrument EU za reforme i rast sadrži 54 indikativne prioritete reforme u okviru četiri oblasti politika odnosno, 18 komponenti politika i 113 kvalitativnih/kvantitativnih koraka čije ispunjenje je definirano kao neophodno za ispunjavanje reformi. Definirani koraci ujedno sadrže i pokazatelje uspjeha (indikatore), koji će biti temelj za praćenje napretka u provedbi reformskih mjera i procjenu EU o ispunjenosti uvjeta za dodjelu sredstava kao i institucije svih razina vlasti kao nositelje provedbenih aktivnosti i izvještavanje o istima.

3. Struktura i sadržina dokumenta Reformska agenda Bosne i Hercegovine

Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu slijedi jasan i strukturiran okvir, koji je definirala Europska komisija za sve zemlje korisnice Instrumenta. Dokument je organiziran u nekoliko ključnih segmenata, od kojih svaki ima specifičnu svrhu u prikazu reformi koje se planiraju sprovesti. U nastavku je pregled glavnih dijelova dokumenta i opis njihove sadržine.

Dokument ima 3 dijela:

- (1) Ciljevi i koherentnost Reformske agende,
- (2) Opis oblasti politika i povezanih reformi i
- (3) Komplementarnost i implementacija Reformske agende.

...

(1) Prvi dio Reformske agende BiH postavlja temelj i kontekst cjelokupnog reformskog procesa. U njemu se analizira postojeće stanje i ključni izazovi, među kojima su spor ekonomski rast, slaba konkurentnost, fragmentirano upravljanje, visoka nezaposlenost mladih, niska produktivnost i odliv radne snage. Poseban naglasak stavljen je na potrebu zelene i digitalne tranzicije te očuvanje fiskalne održivosti.

Ciljevi Reformske agende obuhvaćaju opći cilj usmjeren na izgradnju funkcionalne i održive ekonomije te jačanje institucija i vladavine prava, dok su specifični ciljevi usmjereni na reformske prioritete u oblastima demokracije, energetike, digitalizacije, obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike. Dokument osigurava konzistentnost sa sveukupnim političkim okvirom, posebno s Programom ekonomskih reformi, zajedničkim smjernicama iz dijaloga s EU i politikom proširenja, s osnovnim ciljem usklađivanja reformskih procesa s evropskim integracijama.

Ključni politički prioriteti organizirani su kroz pet tematskih stubova: zelena tranzicija, digitalna transformacija, fundamentals/vladavina prava (demokracija, pravosuđe, borba protiv korupcije), razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja, obrazovanje i zapošljavanje te fundamentals/vladavina prava (demokracija, pravosuđe, borba protiv korupcije). Primjenjuje se princip „Do No Significant Harm“, kojim se osigurava da planirane reforme ne štete okolišu.

Kroz sve segmente reformi provlače se horizontalna načela jednakosti, zaštite okoliša i digitalne transformacije, čime se osigurava integritet i održiv pristup ekonomskom i socijalnom razvoju Bosne i Hercegovine.

(2) Drugi dio Reformske agende BiH predstavlja suštinu dokumenta i obuhvaća detaljan opis četiri glavne reformske oblasti (policy areas) s pripadajućim komponentama i konkretnim reformskim mjerama.

Dio (2) Reformske agende detaljno je pojašnjen u nastavku:

Reformska Agenda Bosne i Hercegovine za razdoblje 2025-2027 – ključna područja politika:

Reformska agenda (RA) je zajednički dokument institucija BiH, entiteta, županija u FBiH i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koji je nastao u dogovoru s Europskom unijom, međunarodnim financijskim institucijama i partnerima usmjeren na ubrzanje europskog puta Bosne i Hercegovine u EU kao i ubrzanje socio-ekonomskih reformi, osiguranje održivog rasta, stvaranje novih radnih mjesta i približavanje BiH standardima EU.

Reformska agenda Bosne i Hercegovine strukturirana je kroz **četiri tematska područja politika**, koja obuhvaćaju skup međusobno povezanih reformskih komponenti, indikativnih reformi i konkretnih reformskih koraka. Ovakva struktura omogućava jasan pregled prioriteta, fazno praćenje provedbe i vezivanje reformskih mjera uz financijsku potporu iz Instrumenta za reforme i rast.

- I. **Područje politika – Zelena i digitalna tranzicija** obuhvaća ukupno **sedam reformskih komponenti**, usmjerenih na jačanje održivog gospodarskog razvoja, digitalne infrastrukture, energetske tranzicije i otpornosti na klimatske promjene.

Komponenta 1.1: Sigurna i održiva digitalna infrastruktura

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine obuhvaća Komponentu 1: Sigurna i održiva digitalna infrastruktura, čiji je cilj uspostava pouzdanog, sigurnog i usklađenog okvira za razvoj digitalne infrastrukture kao temelja ukupne digitalne transformacije zemlje.

Ova komponenta sadrži jednu indikativnu reformu – omogućavanje sigurne širokopojasne infrastrukture, uključujući uvođenje 5G mreža, koja je od strateškog značaja za razvoj digitalnog gospodarstva, modernizaciju javne uprave i jačanje konkurentnosti Bosne i Hercegovine.

Provedba indikativne reforme planirana je kroz četiri reformska koraka, koji su jasno definirani vremenski i sadržajno te se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2026. godine. Reformski koraci

obuhvaćaju: donošenje okvirne Strategije širokopojasnog pristupa s pripadajućim finansijski utemeljenim Akcijskim planom; uspostavu i jačanje institucionalnih kapaciteta za koordinaciju razvoja širokopojasne infrastrukture na svim razinama vlasti; usklađivanje zakonodavnog okvira s relevantnim propisima Europske unije u području elektroničkih komunikacija i gigabitne infrastrukture; te donošenje i provedbu zakonodavstva u području sigurnosti širokopojasne i 5G infrastrukture, u skladu s EU 5G *Cybersecurity Toolboxom*.

Realizacijom ove komponente osigurat će se usklađenost nacionalnog zakonodavstva i institucionalnog okvira s pravnom stečevinom Europske unije, unaprijedit će se sigurnost digitalne infrastrukture te stvoriti preduvjeti za širu dostupnost brzog, pouzdanog i sigurnog interneta. Time se izravno doprinosi provedbi ciljeva digitalne tranzicije, jačanju otpornosti digitalnih sustava i napretku Bosne i Hercegovine u procesu europskih integracija.

Komponenta 1.2: Digitalizacija javnih usluga

U okviru **prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija**, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **Komponentu 2: Digitalizacija javnih usluga**, čiji je cilj unaprijediti učinkovitost, dostupnost i kvalitetu javnih usluga kroz sustavnu digitalizaciju javne uprave na svim razinama vlasti.

Ova komponenta obuhvaća **jednu indikativnu reformu – razvoj okvira za e-upravu (e-governance framework)**, usmjerenu na uspostavu jedinstvenog, interoperabilnog i sigurnog sustava digitalnih javnih usluga u Bosni i Hercegovini, u skladu s pravnom stečevinom i standardima Europske unije.

Provedba indikativne reforme predviđena je kroz **pet međusobno povezanih reformskih koraka**, koji se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2027. godine. Reformski koraci uključuju donošenje državnog Zakona o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije, usklađenog s pravnom stečevinom Europske unije, uključujući uspostavu jedinstvenog nadzornog tijela na razini države, sukladno Uredbi eIDAS 2, kao i naknadno usklađivanje entitetskog zakonodavstva. Nadalje, predviđena je izrada i provedba interoperabilnog okvira koji omogućava razmjenu podataka između različitih administrativnih razina, usklađivanje zakonodavstva s Direktivom o otvorenim podacima i Direktivom o privatnosti i elektroničkim komunikacijama (e-Privacy), te uspostava okvira za digitalni identitet, uključujući izradu i referentni okvir Digitalnog identitetskog novčanika.

Završni reformski korak odnosi se na uspostavu nacionalnog Digitalnog identitetskog novčanika, u potpunosti usklađenog s novim okvirom EU za digitalni identitet, čime se stvaraju preduvjeti za prekogranično priznavanje elektroničke identifikacije i korištenje digitalnih javnih i privatnih usluga unutar jedinstvenog digitalnog tržišta Europske unije.

Provedbom Komponente 2 osigurat će se funkcionalna interoperabilnost javne uprave, povećati transparentnost i dostupnost javnih usluga građanima i poslovnoj zajednici te ojačati povjerenje u digitalne usluge, što predstavlja jedan od ključnih elemenata moderne, učinkovite i građanima usmjerene javne uprave u Bosni i Hercegovini.

Komponenta 1.3: Cyber sigurnost

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **Komponentu 3: Cyber sigurnost,** čiji je cilj osigurati visoku razinu otpornosti državnih institucija, kritične infrastrukture i javnog sektora na kibernetičke prijetnje kroz sustavno jačanje institucionalnih, tehničkih i organizacijskih kapaciteta na svim razinama vlasti.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – uspostavu sveobuhvatnog okvira za cyber otpornost (cyber resilience framework), usmjerenog na implementaciju zahtjeva NIS2 Direktive i jačanje relevantnih institucija, koordinacije i nadzora u području kibernetičke sigurnosti.

Provedba indikativne reforme predviđena je kroz pet međusobno povezanih reformskih koraka, koji se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2028. godine. Prvi korak uključuje uspostavu točke kontakta u skladu s NIS2 Direktivom, koja će služiti kao središnji komunikacijski i koordinacijski entitet u razmjeni informacija o kibernetičkim incidentima i prijetnjama (prosinac 2026.).

Drugi korak odnosi se na uspostavu i operacionalizaciju državnog i entitetskih CSIRT-ova (Computer Security Incident Response Teams) u skladu s zahtjevima NIS2, uz postizanje SIM3 FIRST maturity profila. Jasni mehanizmi koordinacije između CSIRT-ova na različitim razinama vlasti bit će definirani i implementirani kako bi se osigurala brza i učinkovita razmjena informacija te odgovori na kibernetičke incidente (prosinac 2026.).

Treći korak obuhvaća uspostavu kompetentnih tijela za nadzor i provedbu NIS2 Direktive na državnoj, entitetskoj i razini Brčko distrikta, uključujući njihovo adekvatno kadrovanje, opremanje i dodjelu nadzornih ovlasti, te provođenje nadzornih provjera kod subjekata u okviru direktive (prosinac 2026.).

Četvrti korak uključuje finalizaciju popisa subjekata koji potpadaju pod zakone na državnoj, entitetskoj i razini Brčko distrikta, u skladu s obvezama NIS2 Direktive, čime se osigurava jasna pravna osnovica za nadzor i zaštitu kritične infrastrukture i relevantnih sektora (lipanj 2027.).

Peti i završni korak predviđa uspostavu i implementaciju ključnih NIS2 okvira, uključujući *Coordinated Vulnerability Disclosure* i krizni menadžment, čime se osigurava funkcionalna primjena alata za prevenciju, detekciju i odgovor na kibernetičke prijetnje te jačanje otpornosti sustava na svim razinama vlasti (prosinac 2027.).

Provedbom Komponente 3 osigurat će se funkcionalna kibernetička otpornost javne uprave, kritične infrastrukture i javnog sektora, povećati koordinacija i transparentnost u upravljanju cyber rizicima te ojačati povjerenje građana, poslovne zajednice i međunarodnih partnera u sigurnost digitalnih sustava i usluga, što predstavlja ključni preduvjet moderne, sigurne i otpornosti digitalne države u Bosni i Hercegovini.

Komponenta 4: Reforme tržišta energije

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **Komponentu 4: Reforme tržišta,** čiji je cilj unaprijediti funkcioniranje energetskih tržišta kroz jačanje konkurencije, efikasnosti i integracije s tržištima Europske unije,

osiguravajući dugoročnu sigurnost opskrbe, transparentnost cijena i poticanje ulaganja u obnovljive izvore energije.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – punu implementaciju Trećeg energetskeg paketa za električnu energiju i plin te paketa za integraciju elektroenergetskog tržišta, uključujući imenovanje NEMO-a, razdvajanje, postupnu prilagodbu tarifa i tržišno povezivanje, usmjerenu na stvaranje interoperabilnog, konkurentnog i transparentnog tržišta energije u Bosni i Hercegovini.

Provedba indikativne reforme predviđena je kroz pet međusobno povezanih reformskih koraka, koji se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2027. godine. Prvi korak uključuje donošenje i usklađivanje zakonodavstva na državnoj razini u području električne energije s Paketom za integraciju električne energije, te u području plina s Trećim energetskeg paketom, čime se stvara pravni temelj za liberalizirano, tržišno orijentirano i transparentno tržište energije (prosinac 2025.).

Drugi korak odnosi se na imenovanje Nominiranog operatora tržišta električne energije (NEMO), koji će osiguravati koordinaciju tržišnih procesa, provođenje tržišne sesije i sudjelovanje u regionalnom i EU tržišnom povezivanju (prosinac 2025.).

Treći korak uključuje razdvajanje i certificiranje svih operatora distribucije i prijenosa električne energije (DSO i TSO), u skladu s Paketom za integraciju električne energije, čime se osigurava neovisno i transparentno upravljanje mrežama, sprječavanje sukoba interesa i poticanje konkurencije (prosinac 2025.).

Četvrti korak obuhvaća otvaranje dnevnog i unutar-dnevnog tržišta električne energije, uključivanje TSO-a i NEMO-a u tržišno povezivanje s EU u skladu s zahtjevima Energetske zajednice te daljnju implementaciju Paketa integracije električne energije na regionalnoj razini (prosinac 2025.).

Peti i završni korak predviđa postupno usklađivanje cijena električne energije za kućanstva s tržišnim troškovima, uključujući mehanizme koji povezuju bilateralne ugovore s prosječnom godišnjom cijenom dnevnog tržišta, čime se osigurava pravedna i transparentna tržišna cijena za krajnje potrošače (prosinac 2027.).

Provedbom Komponente 4 osigurat će se funkcionalno, liberalizirano i konkurentno tržište energije u Bosni i Hercegovini, povećati transparentnost cijena, ojačati tržišna integracija s EU, potaknuti ulaganja u obnovljive izvore energije i energetske efikasnost te osigurati dugoročnu sigurnost opskrbe građanima i poslovnoj zajednici, što predstavlja ključni preduvjet za modernu i održivu energetske tranziciju zemlje.

Komponenta 5: Politike dekarbonizacije i usvajanje sustava trgovanja emisijama (ETS)

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira Komponentu 5: Politike dekarbonizacije i usvajanje ETS-a, čiji je cilj ubrzati dekarbonizaciju energetskeg sektora, potaknuti klimatske neutralnost i osigurati pravednu tranziciju za radnike i zajednice pogođene zatvaranjem ugljenih regija, uz postavljanje temelja za uvođenje sustava trgovanja emisijama (ETS) u skladu s europskim standardima.

Ova komponenta obuhvaća dvije indikativne reforme – prva se odnosi na provedbu Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana (NECP) te povezanih strateških dokumenata, uključujući Mapu puta za pravednu tranziciju u ugljenom sektoru, dok se druga usmjerava na razvoj tržišta ugljika, uvođenje ETS-a i implementaciju klimatskog zakonodavstva usklađenog s EU Zakonom o klimi.

Provedba reforme vezane uz NECP i Mapu puta za pravednu tranziciju predviđena je kroz tri međusobno povezane faze. Prva faza uključuje usvajanje Mape puta za pravednu tranziciju u ugljenim regijama, koji definira vremenski okvir, pokazatelje napretka i planirane izvore financiranja, uz uspostavu sustava upravljanja pravednom tranzicijom na državnoj i entitetskoj razini (prosinac 2025.).

Druga faza obuhvaća inicijalnu implementaciju Mape puta kroz reskilling i prekvalifikaciju radne snage – cilj je da do lipnja 2027. godine 5% aktivnih radnika i rudara u ugljenim regijama bude prekvalificirano, a 10% zaposleno u novim sektorima, što predstavlja konkretan korak prema socijalno održivoj tranziciji.

U okviru reforme vezane uz tržište ugljika i klimatsko zakonodavstvo, prva faza uključuje usvajanje klimatskog zakonodavstva koje je u potpunosti usklađeno s EU Zakonom o klimi, uključujući nacionalne obveze klimatske neutralnosti (prosinac 2025.). Paralelno s tim, predviđa se puna implementacija paketa za monitoring, izvještavanje, verifikaciju i akreditaciju (MRVA) usvojenog u okviru Energetske zajednice (prosinac 2025.), čime se osigurava transparentno praćenje emisija i temelj za budući ETS.

Druga faza uključuje daljnju pripremu za uvođenje tržišta ugljika, kroz razvoj metodologija za kvote, institucionalnu pripremu i povezivanje s regionalnim i EU tržištima, s krajnjim ciljem da Bosna i Hercegovina uspostavi funkcionalan ETS do 2030. godine.

Provedbom Komponente 5 osigurat će se smanjenje emisija stakleničkih plinova, socijalno odgovorna tranzicija radnika iz ugljenih regija, usklađivanje nacionalnih politika s europskim klimatskim standardima, te postavljanje temelja za održivo i tržišno orijentirano upravljanje emisijama kroz ETS. Time se stvara okvir za dugoročnu klimatsku neutralnost, održivu energetskeg tranziciju i jačanje povjerenja građana, investitora i međunarodnih partnera u strateške ciljeve dekarbonizacije Bosne i Hercegovine.

Komponenta 6: Razvoj/uvođenje/implementacija obnovljivih izvora energije

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira Komponentu 6: Razvoj/uvođenje/implementacija obnovljivih izvora energije, čiji je cilj ubrzati razvoj obnovljivih izvora energije (OIE) kroz transparentne, konkurentne i efikasne mehanizme podrške, skraćivanje administrativnih procedura i poticanje ulaganja u solarnu i vjetroenergiju, uključujući i ulogu prosumera.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – implementaciju Direktive o obnovljivim izvorima energije (Renewable Energy Directive), usmjerenu na uspostavu sustava transparentnih i konkurentnih procedura za dodjelu poticaja, ubrzanje izdavanja dozvola, upravljanje jamstvima podrijetla i provođenje prvih aukcija obnovljivih izvora energije.

Provedba indikativne reforme predviđena je kroz četiri međusobno povezane faze, koje se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2026. godine. Prva faza uključuje pokretanje prve aukcije obnovljivih izvora energije i objavu trogodišnjeg plana aukcija, čime se stvara predvidiv i transparentan okvir za investitore i operatore u sektoru OIE (prosinac 2025.).

Druga faza obuhvaća smanjenje vremena potrebnog za izdavanje dozvola za projekte obnovljivih izvora energije za 50%, uključujući projekte u kućanstvima, javnim zgradama i velikim postrojenjima, čime se osigurava brža implementacija i realizacija ciljeva nacionalnog energetskeg i klimatskog plana (NECP) (lipanj 2026.).

Treća faza predviđa povećanje instalirane snage prosumera na više od 180 MW, čime se potiče decentralizirana proizvodnja električne energije, uključivanje građana i lokalnih zajednica u energetske sektor te smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima (lipanj 2026.).

Četvrta i završna faza odnosi se na postizanje minimalno 0,9 GW novih kapaciteta obnovljivih izvora energije, prvenstveno solarnih i vjetroelektrana, u skladu s NECP-om i ciljevima Energetske zajednice, čime se osigurava značajan doprinos dekarbonizaciji elektroenergetskog sektora i energetskeg prijelaza zemlje (prosinac 2025.).

Provedbom Komponente 6 osigurat će se brža, transparentnija i tržišno konkurentna implementacija obnovljivih izvora energije, povećati udio OIE u ukupnoj proizvodnji električne energije, potaknuti sudjelovanje prosumenata i privatnog sektora, te ojačati povjerenje investitora i međunarodnih partnera u održivu energetskeg tranziciju Bosne i Hercegovine. Time se stvara čvrst temelj za postizanje klimatskih ciljeva, energetske samodostatnosti i dugoročne održivosti elektroenergetskog sustava.

Komponenta 7: Energetska učinkovitost i zagađenje zraka

U okviru prvog područja politika – Zelena i digitalna tranzicija, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira Komponentu 7: Energetska učinkovitost i zagađenje zraka, čiji je cilj unaprijediti energetskeg učinkovitost zgrada i smanjiti emisije onečišćujućih tvari kroz provedbu EU zakonodavstva u području energetskeg učinkovitosti, dizajna proizvoda, označavanja energije i standarda za zgrade.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – punu implementaciju Direktive o energetskeg učinkovitosti (EED), Direktive o energetskeg učinkovitosti zgrada (EPBD), zakonodavstva o eko dizajnu i označavanju proizvoda, usmjerenu na povećanje učinkovitosti javnog i privatnog sektora, modernizaciju postojećeg stambenog i poslovnog fonda te primjenu sustava potrošnje temeljenog na mjerenju i naplati energije.

Provedba reforme predviđena je kroz nekoliko međusobno povezanih faza, koje se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2027. godine. Prva faza uključuje osiguranje izdavanja Energetskih certifikata zgrada u skladu s EPBD regulativom, što predstavlja ključni instrument za transparentno ocjenjivanje energetskeg učinkovitosti objekata (prosinac 2025.).

Druga faza odnosi se na usvajanje Strategije obnove zgrada, koja definira ciljeve, indikativne mjere i prioritete obnove javnog i privatnog sektora, u skladu s nacionalnim energetske i klimatskim planom (prosinac 2025.). Paralelno s tim, započinje obnova postojećih javnih zgrada, u skladu s ciljem od 3% godišnje obnove definiranog Direktivom o energetske učinkovitosti, čime se postižu neposredni efekti u smanjenju potrošnje energije i emisija CO₂ (prosinac 2025.).

Treća faza obuhvaća izmjene relevantnog zakonodavstva s ciljem poboljšanja donošenja odluka o ulaganjima u energetske učinkovitost kod vlasnika kuća i stambenih zajednica (više-stambenih zgrada), čime se potiče aktivno sudjelovanje građana i upravljanje zgradama prema energetske učinkovitijim standardima (prosinac 2026.).

Četvrta faza predviđa povećanje godišnje stope obnove zgrada u skladu s NECP indikativnim ciljevima, uključujući:

1. Renovaciju javnih zgrada – cilj: 1,06 milijuna m² do 2027.
2. Renovaciju individualnih kuća – cilj: 4,55 milijuna m², s godišnjom stopom obnove od 1,2 % ukupne stambene površine.
3. Renovaciju više-stambenih zgrada bez centralnog grijanja (DHS) – cilj: 1,46 milijuna m², s godišnjom stopom obnove 0,39 % ukupne stambene površine.
4. Renovaciju više-stambenih zgrada s DHS – cilj: 0,66 milijuna m², s godišnjom stopom obnove 0,17 % ukupne stambene površine (lipanj 2027.).

Peta i završna faza obuhvaća uvođenje sustava naplate potrošnje temeljenog na stvarnoj potrošnji energije u sustavima centralnog grijanja, čime se potiče racionalna potrošnja, smanjuju gubici energije i povećava transparentnost naplate (lipanj 2027.).

Provedbom Komponente 7 osigurat će se značajno povećanje energetske učinkovitosti zgrada, smanjenje emisija onečišćujućih tvari i CO₂, poboljšanje kvalitete zraka u urbanim sredinama, te jačanje svijesti i odgovornosti građana i upravitelja zgrada. Time se stvaraju preduvjeti za održivu energetske tranziciju, povećanje komfora u zgradama i pridržavanje europskih standarda energetske učinkovitosti i zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini.

- II. Područje politika – Razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja** obuhvaća dvije komponente, usmjerene na jačanje poslovnog okruženja i pristup financiranju čiji je cilj unaprijediti učinkovitost, transparentnost i konkurentnost poslovnog okruženja kroz jačanje upravljanja javnim poduzećima, pojednostavljenje regulativa, poboljšanje mobilnosti radne snage i dobara te ubrzanje digitalizacije poslovnih procesa.

Komponenta 2.1: Poslovno okruženje

Ova komponenta obuhvaća pet međusobno povezanih reformskih koraka, koji se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

Prvi korak odnosi se na **jačanje upravljanja i transparentnosti javnih poduzeća (PoEs)**, uključujući i državna poduzeća (SOEs). Redovito ažurirani i javno dostupni registri PoEs na entitetskoj razini omogućit će uvid u vlasništvo i poslovne performanse (prosinac 2025.).

Legislativa u području upravljanja PoEs bit će usklađena s klimatskim smjernicama, pružajući jasne smjernice za poslovno planiranje, izvještavanje i procjenu fiskalnih rizika, a regulativa će pratiti najbolje prakse OECD-a u pogledu državnog vlasništva i sprječavanja tržišnih poremećaja. Paralelno, PoEs Jedinice za nadzor objavit će godišnje izvješće o utjecaju PoEs na ekonomiju, uključujući procjenu fiskalnih rizika izravnih i neizravnih obveza te državnih jamstava (prosinac 2025.). Osim toga, smanjenje dugovanja PoEs za 30% u odnosu na 2023. godinu osigurat će financijsku stabilnost i efikasnije upravljanje javnim resursima. Prvi primjeri javno-privatnog partnerstva (PPP) u upravljanju infrastrukturom, primjerice aerodromima, bit će implementirani do lipnja 2026.

Drugi korak obuhvaća **pojednostavljenje i harmonizaciju zahtjeva za registraciju i poslovanje** na državnoj razini. Entiteti će usvojiti i implementirati harmoniziranu regulativu koja omogućava međusobno priznavanje licenci i certifikata, dok će e-registracija postati funkcionalna na svim razinama vlasti, uključujući e-potpis i e-pečat, čime se omogućuje potpuni uvid u podatke o registriranim poduzećima (lipanj 2027.). Istovremeno, pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitu omogućit će bržu i učinkovitiju međunarodnu trgovinu (prosinac 2027.).

Treći korak odnosi se na **olakšavanje slobodnog kretanja roba i usluga** kroz smanjenje formalnosti, harmonizaciju regulatornog okvira i priznavanje profesionalnih kvalifikacija. Zemaljska strategija za kvalitetnu infrastrukturu, Zakon o akreditaciji, zakonodavstvo o nadzoru tržišta i zaštiti potrošača bit će usvojeni i implementirani do prosinca 2025., dok će bilateralni i regionalni sporazumi o priznavanju kvalifikacija za više profesija biti ratificirani do istog roka. Daljnje usklađivanje Direktiva Novi pristup u industriji i programa međusobnog priznavanja proizvoda u skladu s EU *acquis* omogućit će konkurentnije tržište i bolju mobilnost stručnjaka (prosinac 2025. – lipanj 2026.). U konačnici, potpuno transponiranje Direktive o uslugama u unutarnjem tržištu omogućit će uspostavu kontaktnog mjesta za pružanje usluga na svim razinama vlasti u BiH, povezano i interoperabilno (lipanj 2027.).

Četvrti korak predviđa **pojednostavljenje procesa i jačanje institucionalnog okvira** za povoljnije poslovno okruženje. Registri stvarnih vlasnika bit će uspostavljeni i potpuno funkcionalni, dok će zakonodavstvo koje je u sukobu s EU standardima biti identificirano i ukinuto (prosinac 2026. – lipanj 2027.). Paralelno, okvir za rješavanje sporova bit će harmoniziran kroz usvajanje zakonodavstva o medijaciji, arbitraži i alternativnom rješavanju sporova (prosinac 2026.), dok će zakonodavstvo i provedba u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (AML/CFT) biti usklađeni s EU i međunarodnim standardima (lipanj 2027.).

Peti i završni korak obuhvaća **uvođenje e-freight i inteligentnih transportnih sustava (ITS)**. Usvojiti će se zakonodavni okvir za usklađivanje s EU regulativom o elektroničkim informacijama u transportu tereta (eFTI) i ratificirati međunarodnu konvenciju eCMR (prosinac 2025.). Uspostava ITS okvira i standarda za cestovni i željeznički promet omogućit će bolju upravljivost, dok će ITS sustavi biti operativni na najmanje 50 km TEN-T cestovne mreže (prosinac 2026. – prosinac 2027.).

Provedbom Komponente 2.1 osigurat će se efikasnije, transparentnije i konkurentnije poslovno okruženje u Bosni i Hercegovini, potaknuti privatna ulaganja, poboljšati mobilnost radne snage i

roba te ubrzati digitalizaciju poslovnih procesa, čime se jača konkurentnost zemlje i povjerenje investitora, građana i međunarodnih partnera.

Komponenta 2.2: Pristup financiranju

U okviru drugog područja politika – Razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira Komponentu 2.2: Pristup financiranju, čiji je cilj osigurati održiv i funkcionalan sustav financijske podrške za inovativne startupe i mala i srednja poduzeća (MSME), s naglaskom na digitalni sektor i poduzeća s visokim potencijalom rasta.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – uspostavu sustava financijske potpore za inovativne poduzetnike i MSME-ove, usmjerenog na stvaranje predvidivog i harmoniziranog okvira podrške, povećanje pristupa kapitalu, poticanje inovacija te jačanje konkurentnosti privatnog sektora u Bosni i Hercegovini.

Provedba reforme predviđena je kroz četiri međusobno povezane faze, koje se provode fazno u razdoblju od 2025. do 2026. godine.

Prva faza uključuje ažuriranje i harmonizaciju **inovacijskih planova na razini entiteta do 2025. godine**, čime se osigurava koherentna strategija podrške start-upovima i MSP-ovima te usklađenost između entitetskih i državnih politika (prosinac 2025.).

Druga faza odnosi se na usvajanje **državne strategije pametne specijalizacije** te nove strategije i akcijskog plana za znanstveni i tehnološki razvoj u razdoblju 2026.–2031., čime se definira prioriteta područja inovacija, tehnologija i istraživačko-razvojnih aktivnosti, a istovremeno se uspostavlja sustav koordinacije između institucija i relevantnih aktera (prosinac 2026.).

Treća faza obuhvaća **poboljšanje regulatorne procjene utjecaja (Regulatory Impact Assessment)** u procesu donošenja propisa kako bi se pravilno procijenio utjecaj na MSP-ove, uključujući startupove i inovativna poduzeća, u skladu s nadležnostima i europskim standardima, čime se osigurava da zakonodavni okvir ne opterećuje nepotrebno poduzetničke aktivnosti (prosinac 2025.).

Četvrta i završna faza predviđa usvajanje **okvira strateških smjernica za harmonizaciju podrške MSP-ovima i poduzetništvu**, s posebnim fokusom na startupove i mala poduzeća u digitalnom sektoru, čime se osigurava jedinstven, predvidiv i transparentan sustav financijske podrške, olakšava pristup kapitalu i potiče inovativni ekosustav u zemlji (prosinac 2025.).

Provedbom Komponente 2.2 osigurat će se sustavna i koordinirana podrška za inovativna poduzeća i MSP-ove, povećati njihova sposobnost rasta i konkurentnosti, poboljšati pristup financiranju i kapitalu te ojačati inovacijski ekosustav u Bosni i Hercegovini. Time se stvara preduvjet za dugoročnu održivost privatnog sektora, digitalnu transformaciju i jačanje ekonomskog rasta.

III. Područje politika – Razvoj i zadržavanje ljudskog kapitala

U okviru Trećeg područja politika, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **razvoj i zadržavanje ljudskog kapitala** kao ključni preduvjet za dugoročnu konkurentnost, socijalnu koheziju i održivi ekonomski rast. Cilj ovog područja je osigurati kvalitetno, inkluzivno i tržišno relevantno obrazovanje, poboljšati pristup dostojanstvenom radu za sve skupine građana te modernizirati i uskladiti sustav socijalne zaštite. Ovo područje obuhvaća tri komponente: **obrazovanje, tržište rada i socijalni sustav**, koje se provode kroz više indikativnih reformi i reformskih koraka u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

Komponenta 3.1: Obrazovanje

U okviru Trećeg područja politika – Razvoj i zadržavanje ljudskog kapitala, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **obrazovanje** kao ključni instrument za jačanje kompetencija građana, povećanje pristupa kvalitetnom obrazovanju i bolju pripremljenost radne snage za tržište rada. Cilj ove komponente je povećati obuhvat djece u ranom obrazovanju, poboljšati kvalitetu osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja te smanjiti nesklad između vještina obrazovnog sustava i potreba privatnog sektora.

Ova komponenta obuhvaća tri indikativne reforme, koje se provode kroz fazno definirane korake u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

3.1.1 Povećanje obuhvata djece u ranom odgoju i obrazovanju (ECEC):

- Povećati obuhvat djece u godini prije polaska u školu na 60% (lipanj 2027.),
- Osigurati 50% obuhvata djece u dobi od 3 do 5 godina (lipanj 2027.),
- Povećati obuhvat djece u dobi od 0 do 2 godine na 15% (lipanj 2027.).

3.1.2 Povećanje kvalitete osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja:

- Uvesti i primijeniti kurikulum temeljen na ishodima učenja, uključujući digitalne vještine u skladu s EU Okvirom razvoja digitalnih vještina za građane (DigComp) (lipanj 2026.),
- Povećati dostupnost interneta u školama za 200 škola godišnje, do potpune Wi-Fi pokrivenosti u svim školama (prosinac 2027.),
- 30% učitelja u osnovnim i srednjim školama uključiti u obuku iz digitalnih vještina prema EU najboljoj praksi (prosinac 2027.),
- Stupanje na snagu Zakona o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju RS (prosinac 2025.),
- Akreditacija najmanje dvije agencije kao članica ENQA (lipanj 2026.).

3.1.3 Bolja povezanost VET-a s privatnim sektorom i smanjenje nesklada vještina:

- Osigurati da najmanje 40% dugogodišnjih VET učenika bude uključeno u praktičnu nastavu temeljenu na radu (minimalno 25% programa) u skladu s EEA strateškim okvirom (prosinac 2026.),

- Uspostaviti okvir osiguranja kvalitete za obrazovanje odraslih u skladu s kompetencijama (lipanj 2026.),
- Profesionalni razvoj nastavnika i trenera u skladu s novim zahtjevima kompetencija (lipanj 2026.),
- 15% VET učenika zaposleno unutar godinu dana nakon završetka školovanja (lipanj 2027.).

Provedbom Komponente 3.1 osigurat će se sustavni i koordinirani razvoj obrazovnog sustava u Bosni i Hercegovini, povećati obuhvat djece u ranom odgoju, podići kvalitetu obrazovanja i smanjiti nesklad vještina na tržištu rada. Time se jača konkurentnost radne snage, potiče inovativnost i doprinosi dugoročnom ekonomskom i društvenom razvoju zemlje.

Komponenta 3.2: Tržište rada

U okviru Trećeg područja politika – Razvoj i zadržavanje ljudskog kapitala, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira tržište rada kao ključni mehanizam za povećanje pristupa dostojanstvenom radu, smanjenje nezaposlenosti ranjivih skupina i jačanje učinkovitosti javnih službi za zapošljavanje (PES). Cilj ove komponente je osigurati aktivno i uključivo tržište rada kroz modernizaciju PES, implementaciju Garancije za mlade i unaprjeđenje sustava praćenja radne snage.

Ova komponenta obuhvaća jednu indikativnu reformu – povećanje pristupa kvalitetnom radu i smanjenje nezaposlenosti ranjivih skupina – koja se provodi kroz više faza u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

3.2.1 Povećanje pristupa dostojanstvenom radu i implementacija Garancije za mlade (*Youth Guarantee-YG*):

- Uvođenje redovitog provođenja **SILC ankete i ankete o radnoj snazi** za praćenje tržišta rada i socijalnih uvjeta (prosinac 2025.),
- Povećanje broja **redovitih inspekcija rada** za 25% radi bolje zaštite radnika (lipanj 2026.),
- Oslobođanje **PES od administrativnih obveza** vezanih za zdravstveno osiguranje na svim razinama vlasti (prosinac 2025.),
- Uspostava **kontinuirane razmjene podataka između PES i Centara za socijalni rad** radi aktivacije ranjivih skupina i korisnika socijalne pomoći (prosinac 2025.),
- Povećanje broja ranjivih korisnika socijalne pomoći koji koriste medijaciju PES-a za 10% (prosinac 2026.),
- 15% povećanje uključenosti **žena i drugih ranjivih skupina** u aktivne mjere tržišta rada (ALMPs) (prosinac 2026.),
- Unaprjeđenje **registara aktivnih i neaktivnih tražitelja posla** kroz pokazatelje kvalitete i praćenje učinkovitosti (prosinac 2026.),
- Osigurati da **najmanje 20% korisnika Youth Guarantee** bude zaposleno unutar 6 mjeseci nakon završetka programa (lipanj 2027.),
- Smanjenje **omjera savjetnika za zapošljavanje i tražitelja posla** na 1:500 radi kvalitetnijeg praćenja i individualnog pristupa korisnicima (lipanj 2027.).

Provedbom ove komponente osigurat će se aktivno i inkluzivno tržište rada, jačanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje, povećanje zaposlenosti ranjivih skupina te poboljšana učinkovitost i transparentnost radnih politika u Bosni i Hercegovini. Time se stvara okvir za dugoročnu održivost radne snage, socijalnu koheziju i ekonomski rast zemlje.

Komponenta 3: Sustav Socijalne zaštite

U okviru Trećeg područja politika – Razvoj i zadržavanje ljudskog kapitala, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira **sustav socijalne zaštite** kao ključni instrument socijalne pravednosti, uključivosti i učinkovitosti. Cilj ove komponente je harmonizirati prava korisnika socijalnih transfera, modernizirati upravljanje socijalnim pravima i osigurati digitalnu podršku za transparentno i ciljano dodjeljivanje beneficija.

Ova komponenta obuhvaća dvije indikativne reforme – harmonizaciju roditeljskog dopusta i implementaciju socijalne kartice – koje se provode kroz više faza u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

Harmonizacija roditeljskog dopusta podrazumijeva: Izradu i usvajanje **akcijskog plana za harmonizaciju i jačanje roditeljskog dopusta** na razini cijele zemlje u skladu s nadležnostima (prosinac 2025.) i usvajanje i implementacija preostalog **zakonodavstva i podzakonskih akata** za jedinstvenu primjenu roditeljskog dopusta (prosinac 2025.).

Implementacija socijalne kartice podrazumijeva: uvođenje **socijalne kartice** za sve korisnike socijalnih transfera radi osiguranja ciljane i transparentne distribucije socijalnih prava (prosinac 2025.) i da je 100% korisnika socijalnih transfera pokriveno socijalnom karticom, čime se osigurava praćenje prava i potreba svih korisnika (lipanj 2027.).

Provedbom ove komponente osigurat će se funkcionalno, transparentno i ciljano upravljanje socijalnim transferima, harmonizacija prava roditeljskog dopusta i jačanje socijalne zaštite ranjivih skupina. Time se podržava socijalna inkluzija, povećava učinkovitost sustava i jača povjerenje građana u javne institucije.

Provedbom ovog područja politika (komponente 3.1–3.3) osigurat će se: povećanje obuhvata i kvalitete obrazovanja, bolja povezanost obrazovanja i tržišta rada, aktivno i inkluzivno tržište rada, jačanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje i harmonizacija prava korisnika socijalnih transfera i digitalizacija upravljanja socijalnim pravima. Time se stvara sveobuhvatan i koordiniran okvir za razvoj ljudskog kapitala u Bosni i Hercegovini, koji podržava socijalnu koheziju, dugoročni ekonomski rast i konkurentnost zemlje.

IV. Područje politika – Fundamentals / Vladavina prava

U okviru Četvrtog područja politika – Fundamentals / Vladavina prava, Reformska agenda Bosne i Hercegovine definira šest komponenti čiji je cilj unaprijediti demokratske institucije, jačati pravosuđe, borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, te osigurati poštivanje temeljnih prava i pravila u zemlji. Kroz koordinirane reforme, zemlja će poboljšati vladavinu prava, pravnu sigurnost i poštivanje međunarodnih standarda, uključujući EU acquis

Komponenta 4.1: Demokracija

Prva komponenta usmjerena je na jačanje demokratskih institucija i koordinaciju u pitanjima EU integracija. Zajednička tijela iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) bit će funkcionalna s učinkovitim radnim metodama i jedinstvenom točkom koordinacije za EU integracije (prosinac 2025.). Paralelno, EU koordinacijski mehanizam unutar zemlje bit će unaprijeđen kroz sustav osiguranja kvalitete, čime se poboljšava priprema za buduće pristupne pregovore (prosinac 2025.).

Do lipnja 2026. usvojit će se **Mapa puta za demokratske institucije** koji rješava preostale institucionalne izazove identificirane u Mišljenju Europske komisije iz 2019. godine, dok će Integrirani program usklađivanja zakonodavstva BiH s EU *acquis* (NPAA) osigurati cjelovitu primjenu EU pravnog okvira, uključujući financijske alokacije i administrativne kapacitete (prosinac 2025.).

Komponenta 4.2: Pravosuđe

Drugi korak obuhvaća jačanje funkcionalnosti pravosuđa. Provjera imovinskih kartica sudaca bit će provedena učinkovito, u skladu s izmjenama Zakona o Visokom sudskom i tužiteljskom vijeću (VSTV) (prosinac 2025.). ICT odjel VSTV-a prelazi s projektnih sredstava na državni proračun (prosinac 2025.), dok će funkcionalno apelacijsko tijelo biti uspostavljeno na državnoj razini nakon donošenja novog Zakona o sudovima BiH (prosinac 2025.).

Novi **Zakon o VSTV-u** u skladu s EU standardima osigurat će neovisni sustav disciplinskog postupka, sustav procjene učinka temeljen na kvaliteti i imenovanja zasnovana na zaslugama (prosinac 2025.). Paralelno, *backlog* parničnih predmeta smanjit će se: komunalni računi za 20% i ostali predmeti za 10% do lipnja 2026., a do prosinca 2027. smanjenje će iznositi 50% za komunalne račune i 20% za ostale predmete.

Komponenta 4.3: Borba protiv korupcije

Treća komponenta fokusira se na borbu protiv korupcije. Državni Zakon o zaštiti zviždača usklađen s EU *acquis* bit će donesen, a svi nivoi vlasti prilagodit će svoja zakonodavstva (prosinac 2025.). Istovremeno, zakonodavstvo o zapošljavanju, napredovanju i otpuštanju u javnoj službi bit će usklađeno s EU principima i sustavom prema zaslugama (prosinac 2025.).

Uspostava funkcionalnog sustava za prevenciju i represiju sukoba interesa, uključujući neovisne komisije i anti-korupcijska tijela na svim razinama, osigurat će transparentnost i profesionalnost. Paralelno, zakonodavstvo o javnim nabavama, koncesijama i PPP-u bit će usklađeno s EU *acquis*, a nadležna tijela adekvatno opremljena i stručno osposobljena (prosinac 2025.). Implementacija politika konkurencije i harmonizacija zakonodavstva o državnoj pomoći osigurat će jednaku primjenu zakona i profesionalnost tijela nadležnih za provedbu (prosinac 2026. – lipanj 2027.). Povećat će se broj istraga, potvrđenih optužnica i presuda u slučajevima korupcije, uključujući i visoki nivo (lipanj 2027.).

Komponenta 4.4: Borba protiv organiziranog kriminala

Četvrta komponenta usmjerena je na jačanje borbe protiv organiziranog kriminala kroz bolju institucionalnu suradnju, stvaranje specijaliziranih timova i obavještajno vođene istrage. Uspostavit će se mehanizam za praćenje i povrat nezakonito stečene imovine na državnoj i entitetskim razinama (prosinac 2025.), dok će broj istraga povećati primjenu obavještajno vođenog pristupa i zajedničkih istražnih timova (prosinac 2025.). Paralelno, povećat će se broj samostalnih financijskih istraga i broj istraga, potvrđenih optužnica i presuda u slučajevima organiziranog i teškog kriminala (lipanj 2027.).

Komponenta 4.5: Temeljna prava

Peta komponenta osigurava zaštitu temeljnih prava. Prijetnje i nasilje prema novinarima i medijskim djelatnicima bit će transparentno i učinkovito registrirane i praćene od strane policije i pravosuđa (prosinac 2025.). Kleveta će biti dekriminalizirana u cijeloj zemlji (prosinac 2027.), dok će javni emiteri imati popunjene upravljačke odbore, riješene dugove i održiv sustav BHRT-a putem novog Zakona o javnom emitiranju (prosinac 2025.). Također, zakonodavstvo koje osigurava slobodu izražavanja, okupljanja i udruživanja bit će usklađeno i provedeno (prosinac 2027.).

Komponenta 4.6: Vizna politika

Šesta komponenta usmjerena je na usklađivanje vizne politike s EU standardima. U tri uzastopne godine planiran je prekid barem jednog viznog sporazuma s državama koje zahtijevaju vizu za EU (prosinac 2025., 2026. i 2027.), čime se potiče harmonizacija vanjske politike i priprema za integraciju u Schengen i EU standarde.

Provedbom četvrtog područja politika – Fundamentals / Vladavina prava osigurat će se jačanje demokratskih institucija, funkcionalno i neovisno pravosuđe, učinkovit sustav borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, zaštita temeljnih prava građana te usklađena vizna politika, čime se BiH približava standardima EU i jača vladavina prava, pravna sigurnost i povjerenje građana i investitora.

Financiranje Programa reformi Bosne i Hercegovine

Planirano financiranje implementacije reformi u Bosni i Hercegovini raspoređeno je prema područjima politika i vremenskim rokovima, u skladu s pravilima **Reformske i Growth Facility (RGF)**, koja predviđaju da je isplata sredstava uvjetovana provedbom jasno definiranih kvalitativnih i kvantitativnih reformskih koraka. Ukupna vrijednost reformskih aktivnosti iznosi **976,6 milijuna EUR**, a sredstva su raspoređena kroz kombinaciju državnog financiranja, zajmova i grantova WBIF-a, ovisno o prioritetima i intenzitetu reformi.

Za područje **Zelene i digitalne tranzicije**, ukupno je predviđeno **261,4 milijuna EUR**, s početkom implementacije planiranom za prosinac 2024., dok se za privatni sektor osigurava **223,3 milijuna EUR** (lipanj 2025.). **Područje ljudskog kapitala**, s početkom prosinca 2025., predviđa ukupno **234,2 milijuna EUR**, uz dodatnu potporu WBIF-a od **373,9 milijuna EUR**, što odražava

intenzitet ulaganja u obrazovanje, tržište rada i socijalnu zaštitu. Za **Fundamentals / Rule of Law**, planirana vrijednost iznosi **257,8 milijuna EUR**, s dodatnim korištenjem WBIF instrumenata u iznosu od **96,2 milijuna EUR**, pri čemu se prioritet daje jačanju demokratskih institucija, pravosuđa, borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala te zaštiti temeljnih prava.

Sredstva su predviđena za isplatu fazno, u nekoliko ključnih rokova između 2025. i 2027., kako bi se osiguralo praćenje napretka i postizanje zacrtanih indikatora. Financiranje je **uvjetovano provedbom reformskih koraka**, a BiH obveza je redovito **izvještavati o napretku putem mehanizma samoprocjene (self-assessment) u zadanom formatu i rokovima**. Europska komisija također će, istovremeno provoditi **analizu i procjenu ispunjenosti reformskih koraka**, ocjenjujući učinkovitost i kvalitetu provedbe reformi prije odobravanja daljnjih sredstava.

Takav pristup osigurava da financiranje bude **usmjereno na rezultate**, da se maksimalizira učinak reformi na gospodarski rast i socijalnu koheziju te da se osigura usklađenost s europskim standardima i politikama RGF-a.

...

(3) Treći dio Reformske agende BiH bavi se načinom implementacije, praćenja i nadzora nad provedbom reformi, kao i njihovom povezanošću s međunarodnim fondovima i partnerskim mehanizmima podrške. Njegova svrha je osigurati efikasnu provedbu planiranih mjera, transparentno upravljanje sredstvima i jasno praćenje rezultata.

U okviru komplementarnosti s programom IPA III, ovaj dio definira povezanost reformskih aktivnosti s pretpristupnim fondovima Evropske unije, čime se osigurava financijska i tehnička potpora za provedbu prioriternih mjera. Također, kroz **Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF)** predviđeno je financiranje infrastrukturnih i zelenih projekata koji doprinose održivom razvoju i regionalnom povezivanju.

Dio o konzultacijama opisuje proces uključivanja relevantnih institucija, organizacija civilnog društva i javnosti u pripremu i razradu i izvještavanje o reformskim mjerama, čime se osigurava transparentnost i participativnost u donošenju odluka.

Segment monitoringa, izvještavanja i evaluacije uspostavlja generalnu, ali jasnu strukturu praćenja provedbe reformi kroz redovite izvještaje, baze podataka i mehanizme provjere konzistentnosti i točnosti informacija. Ovi instrumenti omogućavaju praćenje napretka i procjenu efekata reformi na društveno-ekonomski razvoj zemlje.

Kontrola i revizija definirani su kao ključni elementi financijske odgovornosti, uključujući interne i eksterne mehanizme nadzora nad korištenjem sredstava, kao i sprovođenje revizorskih procedura u skladu s međunarodnim standardima.

Dio o komunikaciji naglašava značaj informiranja javnosti o ciljevima, aktivnostima i rezultatima reformi kroz jasan Plan komunikacije i vidljivosti, čime se jača povjerenje građana i partnera u proces reformi. Plan komunikacije i vidljivosti procesa u Bosni i Hercegovini je obavezan segment provedbe Plana rasta i propisan je Instrumentom za reforme i rast Europske komisije.

Na kraju, **Aneksi** sadrže tehničke i proceduralne dodatke, uključujući pregled koraka i uvjeta isplate po sektorima (Annex 1), komentare dobijene tijekom konzultacija (Annex 2) te monitoring bazu podataka za praćenje realizacije reformi (Annex 3).

Treći dio time zaokružuje Reformski okvir, definirajući mehanizme provedbe, praćenja i izvještavanja koji su ključni za uspješnu realizaciju reformskih ciljeva i efektivno korištenje europskih fondova.

Važno je napomenuti da je Regulativom (EU) 2024/1449 o uspostavljanju Instrumenta EU za reforme i rast za Zapadni Balkan predviđen tzv. mehanizam fleksibilnosti koji podrazumijeva da se, u izuzetnom slučaju neispunjenosti, koraci kojima je rok dospijeca za implementaciju kraj 2024. godine mogu implementirati tijekom naredne dvije godine, a koraci planirani za svaki naredni polugodišnji period mogu implementirati sa dodatnih godinu dana produženog roka. Međutim, ovakva vrsta fleksibilnosti predviđa da se zahtjev za isplatu sredstava može podnijeti tek po ispunjenju koraka tijekom ovog dodatnog perioda.

4. Zaključak

Reformska agenda Bosne i Hercegovine predstavlja strateški okvir za sustavno jačanje kapaciteta države, modernizaciju javne uprave, unapređenje poslovnog okruženja, razvoj ljudskog kapitala te osiguranje vladavine prava i temeljnih prava. Jasno definirani reformski koraci, indikatori i fazni planovi implementacije omogućavaju praćenje napretka i osiguravaju da se sredstva namijenjena reformama koriste efikasno, transparentno i rezultatski usmjereno.

Financiranje reformi putem RGF-a, uz uvjetovanu provedbu reformskih koraka i redovito izvještavanje, osigurava da Bosna i Hercegovina ostvari mjerljive rezultate u skladu s europskim standardima i najboljim praksama. Uloga Europske komisije u analizi i procjeni provedbe reformi dodatno jača vjerodostojnost i kontrolu postignutog napretka, a paralelno pruža jasnu odgovornost svim razinama vlasti za provedbu planiranih mjera.

Implementacija Reformske agende predstavlja ključni preduvjet za poticanje ekonomskog rasta, zapošljavanja, socijalne uključenosti i održivog razvoja te za jačanje povjerenja građana i međunarodnih partnera. Parlamentarna skupština i Vijeće ministara, kroz učinkovito donošenje zakonodavstva, alokaciju sredstava i nadzor provedbe, imaju ključnu ulogu u pretvaranju reformskih ciljeva u opipljive rezultate, čime Bosna i Hercegovina čvrsto potvrđuje svoj europski put i strateški fokus.

Sarajevo, 08.01.2026. godine

DIREKTOR

Zoran Zeljko

